

Vad händer med oljan?

Några citat från Dagens Industri den senaste veckan: "Oljepris väntas stiga mer... Orkanen Katrina har skadat både utvinning och raffinaderier vid Mexikanska bukten. Därför kan oljepriset stiga till närmare 80 dollar fatet under hösten, spår analytiker."

"Oron för oljeutbudet tog ny fart på fredagen efter produktionsstörningar i Ecuador och ett försök till raketattack mot amerikanska flottan i Jordanien."

"Oljepriset slår rekord igen. Starkare USA-konjunktur och terror-oro i Mellanöstern har drivit upp oljepriset till nya rekordnivåer."

"Bakom uppgången låg hot riktade mot USA's ambassad och två konsulat i Saudiarabien samt den smått kroniska oron för att raffinaderierna inte ska lyckas producera i tillräckligt hög takt."

Några andra faktorer: Lagerförändringar, förväntad efterfrågeökning i Kina, politisk oro i Venezuela, Mellanöstern, Irak förstås, Iran och så vidare.

Det behövs ur ett globalt perspektiv inte speciellt mycket för att oljepriset ska springa upp. För närvarande till 70 dollar fatet och snart 80. Då ska vi komma ihåg att OPEC:s ambition är att ligga mellan 22 och 28 dollar per fat (160 liter).

Bristsituation

Vad beror då detta på i själva verket. Ovanstående rubriker ger naturligtvis inte var och en någon förklaring. Men tillsammans med kurvorna över oljeförbrukningsökningen (för närvarande 30 miljarder fat per år och starkt ökande) och förändringen i tillgångar (för närvarande mindre än 10 miljarder fat per år och starkt minskande), får man en entydig bild av att en bristsituation uppstått. Och vi gör inte så mycket åt det. Tvärtom förtigs själva grundorsaken. Det kanske inte är så konstigt eftersom man annars måste vidta någon åtgärd för att mildra konsekvenserna. Och vem är "man". I vårt starkt marknadsinriktade ekonomiska samhälle finns det inte någon "man" som tar hand om problemet om det inte kan överföras till en affärsidé.

Prognos på 49,5 dollar 2005

Vi har ju förstås statens energimyndighet, som förser regeringen med beslutsunderlag. Detta beslutsunderlag ska sedan i den bästa av världar resultera i styrmedel som "hjälp" olika aktörer att fatta ett för samhället riktigt beslut.

Vad säger då energimyndigheten om faran för oljebrist? Och för den delen fossilgasbrist för det ger sig ju självt att trycket på gasen ökar då den ska ersätta olja som tar slut.

Jo, energimyndigheten "har i regleringsbrevet för år 2005 fått i uppdrag att den 15 augusti 2005 redovisa en kortsiktsprognois över energiförsörjningen i Sverige...med exempelvis bränslepriser...". Detta är citerat ur förordet till den prognos (ER2005:20), som levererades till regeringen den 15 augusti. Om oljepriset säger då energimyndigheten i prognosen att det andra halvåret 2005 bedöms bli 49,5 dollar per fat för att

sedan sjunka till 40 om ett år och 30 om två år. "En av flera viktiga faktorer bakom denna förväntade utveckling är en kommande ökning av råolja produktionen i länder utanför OPEC under år 2006 och 2007."

Detta skulle då kunna lugna oss, få oss att luta oss tillbaka och andas ut, men för att citera Ibsens Vildanden: "Fan tro't, sa Relling".

Jag skulle nog känna mig bättre till mods om vi systematiskt gick genom konsekvenserna av ett fortsatt högt oljepris och skaffade oss beredskap genom att jobba fram alternativa lösningar i lämplig omfattning. Speciellt allvarlig och känslig är ju transportsektorn.

Vad händer om oljan kostar 100 dollar?

Ett vällovligt initiativ har tagits av Kungliga skogs- och lantbruksakademien (KSLA), som i höst kommer att ha en konferens under rubriken "Vad händer inom jordbruket om oljan kostar 100 dollar per fat?" Konferensen skall just visa konsekvenserna för jordbruksnäringen och balansförskjutningen mellan å ena sidan odling av foder och spannmål och å andra sidan energigrödor. Man kommer även att belysa konsekvenserna för skogsbruket.

Insikten börjar komma

Jag sa att grundorsaken till den begynnande olje- och gaskrisen förtigs. Det är nu inte helt samt. Man kan se att insikten börjar komma.

Till exempel hade DN Ekonomi för en vecka sedan en helsideskrönika av Johan Schück under rubriken "Sinande tillgångar driver upp oljepriset". Där beskriver han hur han försökt att få en klar bild genom att diskutera med fysikprofessorn Aleklett, som ingående granskar oljefyndigheterna för att se hur länge de kan räcka ("Det ger en mycket oroande bild,") och ekonomiprofessorn Radetzki, som menar att det inte finns någon bortre gräns, utan att oljan kommer att förslå under all överskådlig tid. "Det är som att vistas i två olika världar", säger Schück. Han säger vidare, som en slutsats att "Det viktiga är i stället att allt fler ser oljan som en begränsad resurs, som gradvis kommer att behöva fasas ut och ersättas med andra energislag." och "Ökad efterfrågan, inte minst från fattiga länder på väg uppåt, kommer då inte att kunna mötas av ett stigande utbud."

Väl rustade

Slutsatsen av allt detta är att om det blir en energikris så ska vi stå väl rustade med alternativ. Då är vi tillbaka till det vi jobbar på. Att ta fram optimala bioenergilösningar.

Många Svebiohälsningar

Kent Nyström

